

Nr 1 2016

KUSTPOSTEN

— *Organ för KA 2:s Kamratförening* —

KUSTPOSTEN

Organ för KA 2:s Kamratförening

Nr 1 2016 årgång 80

Utges av KA 2:s Kamratförening

Ansvarig utgivare: Peter Glimvall

Redaktionskommitté: Peter Glimvall, Kent Alritzson, Gustav Karlsson, Olle Melin, Tommy Erlandsson och Ulf Sejlert.

Layout: DAG ÅSHAGE
telefon: 0455-482 18

Kamratföreningen styrelse

Ordförande: Peter Glimvall
Vice ordförande: Kent Alritzson
Sekreterare: Kent Alritzson
Vice sekreterare: Yvonne Wirbrand
Kassör: Sune Persberg
Ledamot: Göran Göransson
Suppleanter: Olle Melin
Erling Holmberg
Klubbmästare: Lars Iger
(adjungerad till styrelsen)

Omslagsbild:

Årets hedersgäst vid Fortchefsmiddagen, Bengt Ettedal, hälsas välkommen av Fortchefen. I förgrunden senaste regementschefen Günther Villman och i bakgrunden syns Rolf Lindén.

Kamratföreningens adress

KA 2:s Kamratförening
Box 527
371 23 KARLSKRONA
Telefon: 0455-47542 (v sekr)
epost: yvonne.wirbrand@telia.com
Postgiro: 9 80 67 - 2
Bankgiro: 5584-9483
Medlemsavgift: 125 kronor

Kamratföreningens utbud av KA-produkter

Medlemsnål	45:-
Slips KA 2	50:-
Slips KA	50:-
Livrem	120:-
Manchettknappar KA	150:-
KA 2 Idrotthistoria, Nattlig patrullorientering	30:-
Eskil Nyström och Marinens Hemvärnsmusikkår Kassett	60:-
Vykort Kungsholms fort (4 st)	10:-
Vykort Rosenholm (3 st)	10:-
CD Karlskrona Kustartilleriregemente	100:-

Ring kassören Sune Persberg för beställning
telefon 0455-274 56

Varorna levereras, när betalning skett.

Om varorna skickas tillkommer porto minst 20 kronor.

Plusgiro: 98067 -2

Bankgiro: 5584-9483

Bildhäfte om KA 2

förläggingsplatser

Häftet kostar 60 kr och vill Du ha det hemskickat tillkommer porto om 10 kronor. Du kan beställa genom att sätta in 70 kr på postgiro 97 05 88-0

Gräsvik och dess historia

Boken kostar
60 kronor plus porto

Befästningspark Karlskrona

Boken kostar
50 kronor plus porto

KA 2-boken

kostar 100 kronor
plus porto
60 kronor

KA 2 kamrater!

Antligen står sommaren för dörren och vilken inledning vi fått. Strålände sol vecka ut och vecka in, värme och grönska i överflöd. Nu får vi hoppas att det fortsätter så hela sommaren, men förhoppningsvis med inslag av uppfreskande regn så att allt inte vissnar ner för tidigt.

I kamratföreningens regi har vi genomfört ett välbesökt årsmöte, vid vilket styrelsen i sin helhet fick förnyat mandat, vilket vi varmt och ödmjukt tackar för. En vårresa till Kalmar genomfördes som blev mycket uppskattad. Tyvärr kunde jag själv inte delta eftersom jag var på resa till Kina i kommunens regi. Till hösten fortsätter våra aktiviteter med grillfest tillsammans med Flottans män, höstmöte och regelbundna träffar i vår klubbstuga vid Skönstavik. I sin linda ligger också förberedelser för att eventuellt återuppta träffar mellan de olika KA-kamratföreningarna, och i augusti har vi sammankallat till en "ordförandekonferens" på Kungsholmsfort då detta skall diskuteras närmare. Dessutom har en arbetsgrupp bestående av regementskamrater diskuterat att genomföra en stor återträff på Kungsholmsfort den 10:e september. Men detta arrangemang ligger utanför kamratföreningens hägn och kommer att annonseras på annat sätt.

Som de flesta av er känner till så har Sverige sedan i höstas en ny överbefälhavare, generalen Micael Bydén. General Bydén föddes 1964 och började sin militära karriär i Kustartilleriet, och utnämndes till fänrik 1985. Därefter fortsatta hans karriär i Flygvapnet. ÖB har under tecknat en ny militärstrategisk doktrin och en ny vision som sätter ord på hur detta ska uppnås: Ett starkare försvar - möter varje hot och klarar varje utmaning. I den nya doktrinen framgår också vårt nya militärpolitiska koncept, vilket jag citerar nedan: under rubriken "Sverige skall försvaras":

"Tillsammans med ovrige totalförsvaret ska det militära försvaret först och framst utgora en troskel for den som vill angripa eller utova patryckningar pa Sverige. Detta ska astadkommas genom trovardighet i krigforingsformagan och vidare forstarkas genom tillganglighet av dugliga krigsforband och vart nara samarbete tillsammans med andra myndigheter, foretag, stater och organisationer. Malet ar att tydliggora att angrepp pa

Sverige medfor orimliga kostnader for en angripare och darmed verka krigsavhallande.

Vapnat angrepp ska motas snabbt i syfte att vinna tid och skapa handlingsfrihet. Darefter ska forsvarsoperationer syfta till; att tillsammans med andra vinna kriget alternativt enskilt undvika att forlora.

Under fred och kris ska Forsvarsmaktens agerande vara offensivt i syfte att skapa en troskeleffekt.

Vid inre och yttre irreguljara och subversiva hot ska Forsvarsmakten kunna nyttja delar av den for vapnat angrepp dimensionerade formagan till stabiliserande och stodjande operationer.

Vid vapnat angrepp, krig, ska Forsvarsmakten strava efter balans mellan offensivt och defensivt agerande i syfte att sakerstalla tillracklig uthallighet. Striden ska kunna foras enskilt under lang tid for att bibehalla handlingsfrihet och kunna overga till gemensamma operationer tillsammans med andra stater och organisationer.

Det militarstrategiska konceptet baseras pa uppdrags-taktik som ledningsfilosofi vilket innebar att Forsvarsmaktens chefer med personal aktivt agerar utifran radande forutsattningar. Vidare ska varje individs formaga tillvaratas genom en utvecklad ansvars- kultur och god uppfattning om de mal och avsikter som ska uppnas."

Nu onskar vi ÖB och Försvarsmakten all framgång i arbetet med att vända den nedåtgående trenden och åter börja bygga upp ett trovärdigt försvar som svarar mot de skrivningar som finns ovan.

Avslutningsvis onskar jag er alla och era anhöriga en underbar sommar och väl mött till höstens aktiviteter.

Peter Glimvall

Jag minns mitt ljuva 50-tal

Del 2

Jag har fått redaktörens tillåtelse att fortsätta min lilla tillbakablick på 50-talet och kanske minns du från förra numret att vi – KA2:s rörliga batteri – hade stationerats i Härnösand. Batteriet skulle skjuta för skjutskolan, nej SKJUTSKOLAN.

Det var min första kontakt med denna institution och den kom att sätta djupa spår i mitt känsliga sinne. Vid den här tiden – alltså sommaren 1950 – leddes skolan av överstelöjtnanten Henrik Lange. Det var en herre som visste sin betydelse och som väl utnyttjade sitt ständiga tolkningsföreträde. Under sig hade han lärare av olika grader som samtidigt var kurschefer; fänrikskurs, flaggkadettkurs, reservofficerskurs, kurs för äldre officerare, kurs för underofficerare. Alla skulle de lära att observera och reglera elden så att den så småningom hamnade på målet. Själv gick jag på ”en eldledning” och skulle lära mig att på E-pluton; mätning, observering, s-platstjänst. Plutonen leddes av en mycket respekterad officer, löjtnant Sölvinger.

Sommaren 1950 var precis så solig och varm som man kan begära av en ungdomssommar. Egentligen lekte livet för oss korpraler, vi hade en fin förläggning i små logement, alla med utsikt mot vattnet och bort mot Skuleberget. Maten var bra och nöjeslivet begränsat men tillräckligt för våra anspråk och inkomster.

Staden Härnösand var vid denna tid en verklig småstadsideyll. Visserligen blev vi imponerade av domkyrkans pampiga fasad liksom St Petrilogens eleganta entré men de förtog inte det idylliska intrycket. En lördagskväll när vi promenerade hemåt i den ljusa sommarkvällen fick vi plötsligt följa med ett hölass. Överst på lasset satt en bonde som berättade för oss att han hade sitt hö på åkrar söder om stan men hans gård låg norr om denna. Så han körde ofta genom stan med olika objekt. Det doftade härligt från hans lass och vi tyckte egentligen att han passade in i stadsbilden – så som denna såg ut i nådens år 1950.

Pjäsplutonens chef var fänriken T. Ottosson. Han utnämndes till expert på ”Strid i ort” och gav i denna egenskap en storstilad uppvisning i ämnet. Från närmaste slakthus hade han avhämtat slaktavfall i form av kroppsdelar, hjärnor och tarmar. Med hjälp av detta plus utlagda dockor åskådliggjordes närstridens hemska resultat. Även levande soldater hade utplacerats och spelade sina

roller med bravur. Blodiga, nersmetade med hjärnsubstans och med ett tarmpaket på magen kan man väl förstå deras jämmer och klagan. Alla åskådare var djupt tagna och imponerade och förstod att övningens upphovsman skulle gå långt i karriären.

Sergeanten P.E. Bäckman var fortfarande vår chef och lärare men eftersom vi cirkulerade runt på olika enheter fick vi nu träffa många av de utbildare som verkade på det rörliga; sergeant Å. Strandberg, furirerna Mattison och N.E. Olsson var några. Bland kurscheferna såg jag för första gången en kapten G. Sahlin. Han dök några år senare upp som bataljonschef och var min chef under många år. Vi jobbade också ihop på länsstyrelsen senare i livet.

Att vara 19 år och ligga på en mätstation långt utanför batteriet och händelsernas centrum var angenämt särskilt om man hamnade helt nära Smitningens badplats. Denna var mycket frekventerad av stadens damer som välvilligt exponerade sig lyckligt ovetande om den rikliga och gedigna optiska materiel som stod till KA:s förfogande och som nu gjorde att de observerades och inmättes efter såväl stereo – som koincidensprincipen.

Så gled denna underbara sommar iväg under ett ständigt övande, skjutande och redogörande. Så småningom blev det dags att ilasta igen nere vid järnvägsstationen. För många blev det ett tungt avsked. Många hymens band hade knytits och avskedets vända och sorg präglade detsamma.

Vår järnvägsresa slutade i Södertälje. Här mötte våra dragfordon upp och nu blev det vanlig motormarsch hem till Karlskrona och Oscarsvärn. För många av oss blev sommaren 1950 på KA4 H i Härnösand ett angenämt minne lämpligt att ta fram lite då och då.

Kjell Silverbark

Rosenbom på plats efter rehabilitering

Den 8 april återställdes Gubben Rosenbom på sin ordinarie plats utanför Amiralitetskyrkan i Karlskrona, Ulrica Pia. Han hade då sedan mitten av november varit inlagd för rehabilitering på Fortifikationsverkets verkstad i Karlskrona. Några säger, att han varit på "Torken", detta kanske hänvisande till Sven-Öjvinds Swahns berättelse om Rosenboms sista tiggervandring, som enligt Swahn slutade med, att Mats Rosenbom frös ihjäl på vid kyrktrappan nyårsafton 1717. Hela denna historia får dock betraktas som en skröna.

Den gubbe, som besökaren möter utanför kyrkan, är inte den ursprungliga. Den står på plats i norra vapenhuset och gubben utanför passar 2016 på att fylla 60 år. Det var nämligen 1956, som bildhuggaren Karl Karlssons, alias Hästökalles, kopia kom på plats.

Det, som skett under frånvaron från kyrkan, är, att gubben torkats ut, att skavanker i träet har åtgärdats och att en helt ny färgsättning av gubben skett. Den sista åtgärden har beträffande färgval noga gått igenom tillsammans med byggnadsantikvarie Ivar Wenster. Träarbetena har utförts av snickaren Magnus Olsson och målerarbetena av målarna Klas Malmebo och Andreas Carlsson.

Rosenbom samlar årligen in mellan 50 000 och 60 000 kronor. De insamlade medlen används i Amiralitetsförsamlingens diakonala verksamhet.

Hur konstapelmathen Mats Rosenbom fått ge gubben sitt namn är oklart, Mats Rosenbom, ursprungligen från Åland, kom till Karlskrona i samband med stadens grundande och bosatte sig vid Sundsmaren, nuvarande Chapmansplan. Han avled i början av 1700-talet, men hans stuga stod kvar in på 1950-talet. Kopplingen till Mats Rosenbom är dock svår att se, eftersom gubben utanför kyrkan först i december 1793 omnämns i ett kyrkorådsprotokoll. Hur länge gubben då stått på plats, vet man idag inte.

Hästö-Kalle med sitt verk

Det är förmodligen så, att traditionen med fattiggubbe utanför kyrkan kommer från Finland, där det i dag finns 118 manliga motsvarigheter samt en kvinnlig tiggare och en tiggarsparbössa. Även i Sverige finns nio fattiggubbar utöver Rosenbom, den närmaste i Döderhult utanför Oskarshamn.

Socknarna Kronoby och Pedersöre i Östrebotten i Finland undantogs från båtsmanshållet mot att de rekryterade skeppstimmermän till Örlogsvarvet i Karlskrona. Detta pågick från 1680 till 1809, då ju Sverige förlorade sin östra del till Ryssland. Namnen Finska kyrkan inne på varvsområdet och namnet Finnagränd påminner om dessa finska timmermän.

Mest känd blev Rosenbom genom Selma Lagerlöfs Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige, i vilken bok Karlskrona får ett eget kapitel och där historien om Rosenbom, Karl XI och Nils Holgersson har en framträdande roll.

Nu är, som sagts, gubben tillbaka till glädje för alla karlskronabor, turister och inte minst gymnasieeleverna i Karlskrona, vilka enligt traditionen skall offra en slant innan examen. Men allra gladast är trots allt Amiralitetsförsamlingen för de medel gubben samlar in till gagn för församlingens diakonala verksamhet.

Olle Melin

Rosenboms stuga (närmast i bild)

Sängbäddning – en skön konst

I mitt hushåll har jag hand om sängbäddningen - min fru sköter resten. Denna min arbetsuppgift gör att jag varje dag blir påmind om hur jag som ung stamrekryt undergick utbildning i sängbäddningens ädla konst.

Våra lärare var normalt en löjtnant och en sergeant. Dessa delade upp de olika ämnena mellan sig och ibland delades vi upp i två halvor. Så icke när det gällde personlig hygien, logementsteknik och sängbäddning. För dessa ämnen inkallades en furir, tydligen expert på dessa viktiga inslag i dåtidens rekrytutbildning.

Sängbäddningen var hans höjdpunkt som pedagog. Det gav honom också ett tillfälle till ett filosofiskt utspel när han inledningsvis förklarade att som så mycket annat i livet är sängbäddningen beroende av ett väl utfört grundarbete. Det hade med madrassen att göra. Den var vid den här tidpunkten stoppad med halm och fordrade en helgjuten insats för att få den rätta formen. Han gick från säng till säng och värderade mängden halm. En del hade för mycket halm, andra hade för lite. Detta måste först justeras innan själva bäddningen kunde börja.

Sängutrustningen bestod – förutom nämnda madrass – av två lakan, två filter, huvudkudde och var. Här måste jag inflika att det hette VAR och inget annat. Visserligen – visste furiren berätta – fanns det något i det civila livet som kallades örngott men denna benämning fick absolut inte användas i det militära. Så som han framställde det hela hade ordet örngott en feminin nästan obskär karaktär.

Att få in kudden i varet erbjöd inga större problem för några av oss. Underlakanets placering var något svårare. Det måste vara absolut slätt och hårt åtdraget på alla sidor. Överlakanet var emellertid den del – komponent sa furiren – som definitivt avgjorde bäddningens kvalitet. Även detta skulle vara väl sträckt och hårt förankrat i fotändan. Det skulle också väl täcka huvudkudden. Sedan var det filtens tur. Om denna gällde samma krav som överlakanet, väl instoppat och täckande huvudkudden.

Så långt komna i undervisningen inträffade ett intermezzo som kom att sätta djupa spår i våra känsliga sinnen. En av eleverna, kanske något mera ambitiös än vi övriga, tog sig för att forcera processen. Han vek filt och överlakan i en snygg kant upptill och vände sig belåtet mot furiren, emotseende ära och beröm. Därav blev

intet, vår furir förvandlades på ett ögonblick till en rasan- de furier. I hans mimik fanns definitivt inget filosofiskt.

”Det är precis vad man kan vänta sig av civilister men nu är ni faktiskt i det militära”, deklarerade han medan han med ett kraftigt ryck slet upp filt och överlakan för den olycklige. Självt begrep jag ingenting. Elevens bäddning var som alla andra jag sett i mitt 17-åriga liv. Nej, ack nej, här i det militära gällde andra regler. Överlakan och filt skulle vara utsträckt i hela sin längd, därmed täckande huvudkudden. ”Varför detta, nu då”, frågade sig alla. Furiren kunde förklara; i alla rum, även militära logement – bestod luften till stor del av dammpartiklar. Dessa var inte synliga för ögat men fanns där likafullt. Vid starkt inflöde av solljus kunde de dock observeras, svävande i luften.

Furiren hade lugnat ner sig och återtagit sitt tidigare, pedagogiska jag. ”Det är först vid sänggåendet som överlakanet vikes”, förklarade han, ”då har det skyddat kudden från damm under hela dagen och soldaten kan lugnt lägga sig på en dammfri kudde”. Tack vare denna förklaring förstod vi alla att denna bäddmetod var en finess förborgad som vi hittills undgått men som vi nu tack vare vår värvning skulle bli delaktiga av. Vi tackade vår lyckliga stjärna som lett oss in på denna väg.

Vår furir var en värdig representant för KA:s utbildningsdoktrin: ”visa, instruera och öva”. Procentfördelning 10-20-70. Alltså vidtog nu ”övning”. Ivrigt bäddade vi nu våra sängar, måna om att visa att vi tillägnat oss alla de finesser som utförts.

Kjell Silverbark

Den 24 maj var vi ett 30 tal medlemmar som med buss begav oss mot Kalmar för att besöka Kalmar Slott och Kalmar Konstmuseum. Vädret var på vår sida, och bjöd på både värme och strålande solsken. Under färden stannade vi vid Möre Golfklubb för att inta förmiddagsfikat. Medlemmarna passade där på möjligheten att umgås över en kopp kaffe med ost och skinkfralla. När alla var nöjda med fikat fortsatte vi färden, och valde då att åka utefter den gamla sträckningen av vägen mot Kalmar. Vi åkte utefter blommande rapsfält, blommande syrenbuskar och blommande kastanjetråd. Vassmolösa och

Fika på Möre Golfklubb

Ljungbyholm passerades i ett lugnt tempo av vår chaufför och medlem Erling Holmberg. När vi anlände till Kalmar Slott mötte vår guide Johannes upp och hälsade oss välkomna. Han gav oss under en timmes tid en mycket målande bild om hur livet på slottet har kunnat gestaltat

sig under århundradens lopp, för såväl de styrande som för fångarna i fånghålan. Efter besöket på slottet intogs dagens lunch på Restaurang Varvsholmen i det ”nya” bostadsområdet på det område som tidigare var Kalmar Varv. Nu var det dags att åka till det andra besöksmålet

Dukat till fest på slottet

för resan. Kalmar Kunstmuseum där vår guide Fred Johansson mötte upp och dels berättade om byggnaden och dess utformning som är en svart kubik med samma mått som den svarta stenen i Mecca i Saudiarabien. Besökarna till Kalmar Museum är som väl är något färre. Sedan genomfördes en guidad tur genom konstutställningarna där Fred kommenterade på ett mycket givande sätt de olika konstverken. Efter avslutat besök ställdes färden åter mot Karlskrona.

Kent Alritzson

En av många gobelänger

Foto: Kent Alritzson

Guiden Johannes ger oss slottets historia

Johannes berättar om sängen som är ett originalföremål i slottet

En svensk tiger - Vittnesmål från poliser som vågat ryta ifrån.

Svensk polis har problem. Förundersökningar läggs ned utan utredning, gärningsmän går fria och polisen kompenserar sina brister med att frisera statistiken. Trots ökande resurser till polisen fortsätter andelen uppkärlade brott att sjunka. Varför är det så?

En förklaring till detta är en represiv kultur inom organisationen, där medarbetare, som påtalar systemfel, tystas effektivt och systematiskt. Boken avslöjar en myndighet, som lägger oerhörda resurser på att förfölja och straffa poliser, som vågat höja sina röster för att kritisera slarv, övervåld och direkta lagbrott. I boken berättar nio visselblåsare om arbetsgivarens trakasserier. Ständiga polisanmälningar, tvångsremitteringar till psykiatrin och misstänkliggörande bland kollegerna blir en del av vardagen.

Det är en skakande läsning, om hur skattemedel förslösas och hur enskilda mals ned för att upprätthålla en osund lydnadskultur.

Författare till boken är Hanne Kjöllér, ledarskribent på Dagens Nyheter. Under mer än ett decennium har hon granskat polis och rättsväsende och är en av Sveriges mest framträdande debattörer.

Boken är utgiven av Fri Tanke förlag (2016). ISBN 978-91-87935-33-6.

Stellan Andersson

Världskrig, kommunism och nazism i själva verket

Vad hände runt Sveriges gränser under andra världskriget. Vilken roll spelade myndigheterna som till exempel Tullverket, som då också innefattade kustbevakningen. Hur var relationerna mellan regeringen och allmänheten och andra länder? Fanns det nazister vid tullens gränsbevakning eller var de flesta offer för ryktesspridning.

Om detta har Jan Berggren skrivit och han har haft tillgång till hittills okända och hemliga uppgifter i generaltulldirektörens arkiv. Här fanns uppgifter om såväl nazister som kommunister, som i de allra flesta fall var helt oskyldiga och hur man försökte spåra dessa. Här återfinns också en omfattande korrespondens mellan tullen och bl.a. Ernst Wigforss och Dag Hammarskjöld.

Jan Berggren är historiker och mångårig chef för Tullmuseet. Carlssons Bokförlag. ISBN 91-7203 667 2

Olle Melin

Kan Sverige försvaras - mot vad?

En antologi om svensk säkerhetspolitik. Kan Sverige försvaras och vilka är hoten mot det svenska samhället idag? Dessa frågor har ställts på sin spets efter Rysslands aggression i Ukraina och utökade kränkningar av svenskt territorium. Nato-medlemskap är åter ett samtalsämne i Sverige och valet 2018 beskrivs som ett Nato-val. Samtidigt står Sverige inför säkerhetspolitiska och ekonomiska utmaningar, som kräver en bredare utrikespolitisk diskussion bortom ett ja eller nej till en militär allians. I boken samlas några av Sveriges ledande företrädare för politik, akademi och näringsliv och ger sin syn på, vad som krävs för att möta de utmaningar, som hotar Sverige och det svenska samhället.

Några av de 26 medverkande är: Jan Björklund, Hans Blix, Håkan Buskhe, Karin Enström, Dick Harrison, Peter Hultqvist, Stefan Ring, Sven-Eric Söder och Olle Wästberg.

Redaktörer är: Johan Bergenäs, säkerhetspolitisk sakkunnig och verkar som Senior Associate på Stimson Center i Washington, DC och Mats Ögren Wanger, journalist och står bakom en rad uppmärksammade debattantologier och tv-dokumentärer om samhällsfrågor. Boken är utgiven på Ekerlids Förlag (2015). ISBN 978-91-88193-20-9.

Stellan Andersson

I huvudet på Putin. Planer, militära strategier och teknik.

I denna nya bok om Vladimir Putin av ryskfödda författarinnan Vera Efron, skildras en studie av maktutövning och målmedvetenhet. Boken visar tydligt, hur Putin gradvis - och skickligt - tagit kontrollen över statsförvaltningen, militärapparaten, utrikeshandeln och det inhemska näringslivet samt alla massmedia - både den tryckta och den elektroniska. För svensk säkerhets- och utrikespolitik är det livsviktigt att veta, vilka kort Putin spelar ut och att han som förste statschef efter 2:a världskriget och kalla kriget inte dragit sig för att med militära maktmedel ändra Europas fastlagda gränser.

En ytterligare viktig bok av Vera Efron. En bok som är en varningssignal över vad, som successivt pågår och som inte får negligeras varken i Sverige eller i omvärlden. En bok för alla politiker och beslutsfattare att läsa och ta till sig av budskapet! Boken utgiven av Svenskt Militärhistoriskt Bibliotek (2015). ISBN 978-91-88053-13-8.

Stellan Andersson

Kalla kriget 2.1 - Onda imperiets återkomst.

Efter det ryska aggreteringskriget i Ukraina har säkerhetsordningen i Europa brutits. Säkerhetsläget kring Östersjön försämras och Sveriges försvar måste stärkas. Militärmanövrarna avlöser varandra och opinionen för och emot NATO mobiliseras.

Till bakgrunden hör en totalitär utveckling i Ryssland och en splittning inom EU om motåtgärder. Höger- och vänsterextremismen växer. USA vacklar under svåra uppdrag i flera krigsområden och nedskärningar i försvaret. Ett nytt världsläge uppstår med ett allianslöst Sverige i krigets Europa.

Femton års rysk politik står i fokus för analyserna i Mats Johanssons tredje bok på temat kalla krigets återkomst i ny version. Denna boken är en utbyggd version av böckerna *Det nya kalla kriget* (2008) och *Kalla kriget 2.0* (2013).

Om författaren: Mats Johansson grundade 2011 den utrikespolitiska tankesmedjan Frivärld, är dess ordförande och rektor för utbildningen Utrikesakademin. Tidigare bakgrund som journalist i Sundsvall och korrespondent i Washington, politisk chefredaktör i SvD. Riksdagsledamot (M) 2006-2014.

Utgiven av TIMBRO (2015). ISBN 978-91-87709-84-5.

Våra kolonier

Även Sverige har varit en kolonialmakt med bosättningar och landområden på andra sidan jordklotet.

Förvånansvärt litet är skrivet om detta, om man undantar Saint Barthélemy, som det finns en hel del litteratur om. Boken är en spännande berättelse från ångande djungler och skummande hav, om makt och om drömmar om guld och om elfenben. Totalt har vi endast haft fyra kolonier i ordets egentliga betydelse, vi har haft nio, som aldrig blev av, vi har haft åtta besittningar i Europa och ett tjugotal nämnda i svenska officiella handlingar, men inte kom längre än till skrivbordet. Om allt detta kan läs i den här boken.

Herman Lindqvist är omstridd som historisk författare, men han skriver på ett mycket medryckande sätt och man blir fängslad av hans sätt att skriva.

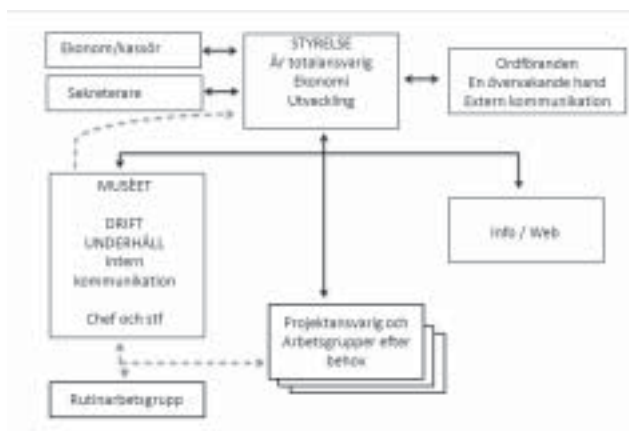
Bonniers förlag.
ISBN978-91-0-013951-3

Olle Melin

Vad har hänt sedan föregående visningssäsong vid Museum för rörligt kustartilleri?

En ny organisation har gjorts för att driva museet. Under arbetet med organisationen har även en arbetsbeskrivning tagits fram för varje befattningshavare. Arbetsbeskrivningen kommer att vara ett dokument som förändras de närmaste åren allt eftersom vi drar erfarenheter av arbetet. Den nya organisationen medger att en del befattningar kan innehas av icke styrelsemedlemmar. Detta har fördelar utifrån ett personalförsörjningsperspektiv samt att arbetsuppgifterna fördelas.

Sedan i höstas har en stor insats gjorts vad avser den yttre miljön, det är städad runt våra lokaler och det ser betydligt trevligare ut nu. Ett flertal lass med gammalt

och trasigt har gått till soptippen och en hel del metallskrot till Stena.

Ett arbete som startats är inventering av museets föremål. Inventeringen kommer att fortsätta under kommande år. Informationen om föremålen läggs efterhand in i PRIMUS, som är ett datoriserat katalogiseringsverktyg. Detta kommer att hjälpa oss att hålla reda på föremålen men innebär också att informationen om materiel- en blir tillgänglig på nätet via en sida som heter DigitaltMuseum (digitaltmuseum.se). Vår samling kommer succesivt att läggas in där i takt med att vi

hinner registrera våra föremål. Vi måste dock komma upp till ett visst antal föremål för att få börja lägga ut dem på webben. Vår ambition är att det ska ske under senare delen av innevarande år.

Fortverket har under vinterhalvåret lagt nytt tak på träbaracken samt, bland annat, bytt förrådets lilla dörr, som var rejält rostangripen. Ytterligare en del underhålls-åtgärder kommer att genomföras i närtid. Jag hoppas kunna berätta om dem i nästa nummer.

För att underlätta filmvisning har vi anskaffat en ny bildanläggning, där det blir enklare att se vilka filmer som finns och även att titta på dem. Tidigare har vi haft en blandning av VHS-kassetter och CD-skivor. Det har inneburit att dessa ibland blivit instoppade i fel fodral och att en del "fått fötter". Nu ligger alla filmer på en hårddisk och man väljer film från bildskärmen med en vanlig fjärrkontroll. Förhoppningen är att detta skall underlätta för såväl besökare som personal.

Under visningssäsongen kommer vi att ha en utställning av olika tygmärken (tilläggsmärken). Det är delar av Peter Lundqvists samling som kommer att visas. Det är framför allt märken från det rörliga kustartilleriet, övrigt

kustartilleri samt från geografiskt närliggande förband som ställs ut.

Bilsamlingen har utökats med ett fordon, en Glenderwagen. Det är ett exemplar som kom i första omgången till 1.Kustrobotbatteriet 1995. Det var premiär för denna typ av fordon i kustartilleriet och bland de första i hela försvarsmakten. Vår Glenderwagen står nu tillsammans med en robotbil på museet.

I samband med tioårsjubileet i fjol hade hemvärnet bland annat rekrytering i anslutning till museet. Den insatsen var framgångsrik och därför finns det intresse från hemvärnet att även i år genomföra något tillsammans med museet. Vi kommer att ha en "hemvärnsdag" den 23 juli då hemvärnet kommer att visa upp en del materiel och genomföra rekrytering på museets område.

Museet kommer också att delta under Marindagen i örlogshamnen den 13 augusti med någon materiel och representanter.

Väl mött i sommar!

Tommy Erlandsson

Ordförande

Foto: Lennart Larsson

Deltagarna samlade på trappan framför Norra Befälshuset. Första raden från vänster syns Rolf Lindén, Bengt Ettedal och Peter Glimvall. Andra raden Bo Arnesson, Birger Werner, Lennart Larsson och Roland Hultgren. Tredje raden Åke Jaensson, Göran Boijesen och Günter Villman. Fjärde raden Karl-Johan Andersson, Klas Lewin och Johan Lindberg.

Fortchefermiddagen 2016 genomfördes i sedvanlig ordning då våren på fullt allvar gjort sitt inträde och klätt Kungsholmsfort i fagraste blom. Fredagen den 27 maj samlades 13 förväntansfulla deltagare utanför Norra Befälshuset för att delta i en av årets absoluta höjdpunkter. Årets hedersgäst var Bengt Ettedal, säkerligen mycket bekant bland tidningens läsare. Bengt berättade att detta var första gången på 25 år som han åter gästade det fort där han under lång tid hade sin dagliga gärning. Förutom under-tecknad och fortadjutant Lennart Larsson var det således 10 f d fortchefer som i år haft möjlighet att hörsamma inbjudan, bland andra senaste regementschefen Günter Villman.

Två f d fortchefer och tillika regementschefer, Göran Boijesen och Roland Hultgren.

Dagens program skiljde sig föga från det traditionella. Inledningen med välkomsthälsning av tjänstgörande fortchef och svalkande dryck i fortchefsparken, rundvandring i den vackra parken och därefter samling i filmsalen för att njuta av senaste upplagan av Kungsholmsfilmen. Till denna utgåva har Åke Jaensson bidragit vilket minimerat felstavningar, syftningsfel och osnygg svenska, åskådarna till gagn och nytta. Efter filmen stundade bastu och tvagning innan festbordet i Norra befälshuset kunde intas. En utomordentligt god måltid följde under vilken traditionella visor sjöngs ackompanjerade av lämp-

liga drycker. Kaffe med tillbehör följde i angränsande salonger varvid minnen och anekdoter från regementets långa historia utbyttes mellan de erfarna och minnesrika deltagarna.

Men, tiden går fort, och straxt blåstes tapto för dagens sammankomst. Återfärd till Kungsbron med stridsbåt, och väl framme i månens sken tackades för dagen och lovades att åter mötas och sluta upp när middag anno 2017 stundar.

Peter Glimvall

Väl framme i fortchefsparken lyssnar Johan Lindberg, Günter Villman och Karl-Johan Andersson på välkomsthälsningen.

Bengt Ettedal tackar för maten.

Bo Arnesson och Günter Villman avnjuter middagstalet.

Kaffe, samkväm och minnen utbytes efter maten.

Deltagande kustartillerister framför KA 2 minnessten. Från vänster ser vi Bengt Ettedal, Åke Jaensson, Roland Hultgren, Rolf Lindén, Birger Werner, Göran Boijesen, Klas Lewin, Günter Villman, Johan Lindberg, Bo Arnesson och Peter Glimvall.

Korsö torn

KA Minskola på Korsö 1948.

På Korsö fanns en fyr, kallad Korsö torn, som började byggas 1753, byggdes om ett antal gånger och togs slutligen ur drift 1882.

På Korsö har funnits kanonbatterier, ett 57 mm och ett 15,2 cm. Ett år organiserades KA Minskola där och Kustjägarskolan förlades dit senare.

Under 1900-talet har tornet fungerat som utsiktsplats för bland annat ubåtsskyddskompanier.

Från Korsö, förbi Sandhamn och över Kanholmsfjärden förde vattenleden mot huvudstaden. Korsösagor, Selstedtsanekdoter, Sandhamnglans och Kanholmsbölor hör till minnena.

Minnen från KA Minskola på Korsö 1948.

1948 hade tre år sjunkit i minnenas djupa brunn, sedan kriget slöt med två kärnskrällar. I fredens tecken och med ursprung i Aten arrangerades i London de första OS sedan 1936. Sverige, som varit förskonat från krigshärjningar och fasor, erövrade åtskilliga glänsande medaljer, och då hade man ändå själva diskvalificerat de främsta av rikets löpare; till exempel Gunder Hägg.

De politiska relationerna mellan västmakterna och öststaterna hade svalnat och höll på att övergå i det så nämnda "kalla kriget".

Vid kustartilleriet hade skett en stor omställning från beredskaps- till fredsförhållanden, vilket medförde att KA 2 personal minskades från omkring 10.000 till 1.000 man. "Förändringens vindar", som börjat susa lätt redan på trettioalet, tilltog efter krigsåren, och tendenser till större driftsenheter började skymta, inom industri, jordbruk, utbildning m. m.

Gemensam minskola på Korsö.

Inom det moderna kustartillerivapnet tycktes de ledande ha lockats av stordrift och större enheter, och 1948 provade man med att samla KA:s fem minskompanier till Kustartilleriets minskola, med förläggning på Korsö i Stockholms skärgård. Till skolchef var majoren Carl Gustaf Eng skickad och kommenderad.

Där skulle under månaderna maj-augusti utbildas värnpliktiga minörer från fem regementen/kårer, underofficerselever, aspiranter, furir- korpral- och rekrytskolelever. Reservbefäl och kadetter utbildades även under kortare perioder.

Jag var minör och hade avslutat furirskolans teoretiska del under oktober-april 1947-48. Tidigt i maj transporterades 12. kompaniets personal med tåg till Stockholm, där vi marscherade från centralstationen till Blasiholmen, var ifrån vi fördes vidare med en ångbåt som hette Simson III. Efter en lång och tidsödande resa nådde vi Korsö under eftermiddagen. De värnpliktiga förlades regementsvis i baracker, och jag fick en säng och ett skåp i en barack, tillsammans med övriga underbefälselever och aspiranter. Nästa dag inleddes utbildningen.

Något om befäl och fartygsmateriel.

Enligt tidigare uppgift var majoren Carl Gustaf Eng chef för denna försöksverksamhet. Han verkade vara stram och tillsluten, och det sken igenom att sänjan inte var förstklassig i det bildade lägret. Han förde kanske sin spira, eller färla, med fasthet och beslutsamhet, som kunde misshaga slika med andra föreställningar.

Som skoladjutant verkade en kaptan Molin. Denne syntes aldrig gråklädd, utan förekom ständigt i uniform modell/ä; den blå. Han gick spårlos fram för övrigt.

Till skolchefens stab hörde en skolfurir, som kallades Johan och var en glad lustigkurre. Han höll bland annat i posthanteringen, som var omfattande då, innan ficktelefonerna gjort sitt intåg i världen. En värnpliktig som skrivbiträde och en ordonnans tillhörde nog organisationen.

För utbildning av omkring 250 värnpliktiga och ett hundratal stamskoleelever behövdes flytetyg bland mycket annat. Utbildningen omfattade minfällning, förande av fartyg, segling och rodd m. m. För detta fanns en ansevärd flotta i Korsölägrets båthamn. Från KA 1 kom två minutläggare, MUL 3 och MUL 10 och från KA 4 kom MUL 11. KA 4 H i Härnösand bidrog med vedettbåten Vb 56 med den frejdige löjtnant Sundström som sjöfarare. Från KA 2 kom A-slupen Stormaren, och av motorslupar fanns ett flertal. Ett tiotal rodd- och segelbåtar låg där också förtöjda och så sofior, jullar och minpråmen, där överfurir Östergren svarade för skolans övningsförråd.

Jag har ett oförlömligt minne av en kombination mellan fartyg och befälhavare. Minutläggaren MUL 3, var äldst av fartygen, god för fem knop och obeskrivlig att se. Den fördes från Vaxholm till Korsö av en adekvat löjtnant, som under färden skulle angöra bryggan i Sandhamn, i något ärende. När befälhavaren nalkades bryggan, som var mängd av turister, segelherrskap och andra, anade han att tilläggnen kunde sluta illa, varför han ville varna alla på bryggan. Sålunda ryckte han till sig "käftförlängaren" och skrek för fulla lungor: "För helvete, försvinn upp i land!!!" Se'n small det.

Som befäl, utbildningsledare och instruktörer tjänst-

gjorde många från norr, söder, öster och väster. Från söder och KA 2 kan nämnas kaptan Dahlheim, löjtnanterna Lennart Knaust och Bo-Gunnar Nilsson, sergeanterna "brottaren" Arne Johansson, elegante Claes Otto Hallgren och Hilding Johansson, intelligent, rationell och snuslycklig, samt maskinisten Erik Björklund, den timide. Som elever i underofficersutbildning deltog furirerna Hallén och Persson och i furirsutbildning furiren Roland Bergström och korpralen Gustav Karlsson.

Författaren 1950

Äldre minutläggare MUL 6. KA 3

Krigsminering lades om som utbildning och övning.

För att hindra intrång mot Stockholm fanns en stor minspärr nära Nynäshamn. I det hundrameterdjupa vattnet vajade omkring tre hundra flytminor i sträckta ankarlinor, med lagom avstånd till havsytan. Dessa minor hade åldrats och skulle ersättas. Omläggningen skulle utföras som utbildning vid KA minskola.

Två avdelningar organiserades: en med MUL 10 som fällningsfartyg och löjtnant Sven Wahlberg som chef (dristigast i Norden) och en med MUL 11 och löjtnant Knut Hamilton som chef (norra Europas minste löjtnant). Hamilton var äldst och chef för det hela. Han kallade till genomgång, med information och målsättning: "Jag vill, att varje fartyg fäller 14 minor varje dag!". Så skedde. Med ovant manskap och arbete mellan 0800-2200 fem veckodagar och halv lördag under två-tre veckor förnyade minskolan mineringen utåt Måsekniven. Sommarheta, svett och arsenik från den tidens kablar plågade, och arbetet tröttade.

Om lördagskvällarna kunde vi gästa Folkets park i

Nynäshamn. Ett tillfälle gick vi furirskoleelever i sällskap dit. Vår trettiofyraårige gammelfurir, Bergström, gick först, betalade och släpptes in. Så snart han kom innanför grindarna, tog ordningsvakten honom i kragen och hävde honom ut. Folkparken hade klarat inträdesavgiften, och Bergström svor!

En visar vägen och en spärrar

På Korsö omsattes energi och utbildningen var intensiv.

Furirskolan, som jag tillhörde, leddes av löjtnant Sven Wahlberg från KA 1. Utbildningen omfattade huvudsakligen praktiska och handgripliga discipliner, som min-tjänst, signaltjänst, båttjänst, handvapenskjutning, vänjningsövningar m. m. Vänjningsövningarna var jag tveksam till, men vi överlevde alla, även Wahlberg, som tycktes gilla att leva farligt. Ett moment av övningarna gick till så, att Wahlberg samlade oss och undervisade så: "Detta är trotyl, vilket är tio gånger så kraftigt som dynamit". Så tog vi på hjälmarna, satte en träpinne mellan tänderna, ansatte de välkända öronpropparna och placerades liggande på magen och med huvudena mittåt i en cirkel med fem meters diameter. Mitt i cirkeln lade Wahlberg en halv kilogram trotyl, som han lät explodera. Det var en bråkande kommunion, och Sven Wahlberg smilade sardoniskt.

Av oss sex furirselever blev slutligen fem godkända och värdiga en tredje stolpe på våra röda kragsspeglar och gråa "grötrockar".

Långkungen fyllde nittio år och uppvaktades.

Sveriges gamle okronade konung, Gustav V, fyllde nittio år den 16 juni, vilket celebrerades med bland annat en stor militärparad, av garnisonens krigare, genom huvudstaden. Minskolan på Korsö deltog där med en avdelning, som uttagits som lämplig att medverka i skådespelet, där sablar blänkte och svettpårlor stänkte.

Tragisk olycka på Järflotta i augusti.

Under tiden jag var på Korsö inträffade en tragisk olycka,

som jag minns mycket väl. Vid provskjutning den 18 augusti med en av pjäserna på Järflotta inträffade en svår olycka, då kanonens mekanism exploderade och nio personer omkom. Olyckan ansågs bero på felaktig laddning. En av de förolyckade, vapensmeden furir Wästling, bodde på Korsö, i samma barack som furirskoleeleverna. Han kom in till oss kvällen innan provskjutningen, berättade om vad han skulle göra, sade adjö och vinkade. Wästling kom inte åter till oss, och han har nu varit död i sextioåtta år.

Mina K3

I Sandhamn fanns herrskap, tjänare, salong, krog, kafé och dansbana.

Tjänstgöringen omfattade normalt fyrtioåtta timmar i veckan, fördelade på sex dagar. Söndagarna var lediga. För att få lördagseftermiddagarna lediga, utfördes två timmars kvällstjänst på tisdagar och torsdagar. På så sätt var onsdagskvällarna lediga, och då kunde motorsluparna köra permissionsturer till Sandhamn. Vi gick där längs kajerna och tittade på de fina båtarna och väjde för fint folk. Ibland kunde vi gå till krogen och dricka ett glas vin eller till kaféet och bli serverade kaffe etc. På dansbanan kunde man höra musikanterna spela "Bongo, bongo, bongo", "In a slow boat to China" eller "I love you for sentimental reasons" och "Smoke gets in your eyes" med flera av tidens schlager.

Mellan Korsö och Sandhamn var inte långt: blott fem minuters färd för permittentbåten. En av furirskoleeleverna kom för sent till permittentturen en gång, och det kunde ha fått besvärande följder. Han kastade sig i vattnet i midnattsmörkret och simmade hem. Det gick bra, men kunde slutat illa. Det var en välkänd minör, saligen somnad sedan många år. Han hette Per Albin Holmqvist och kallades "Ryssen". Per Albin, som gick om furirskolan efter ett misslyckande, var en glad optimist med stark tro på sig själv och glad åt vad nöjeslivet kunde bjuda.

Till huvudstaden var långt. Kronan bjöd på resa mellan Korsö och Stavnäs. Där från gick omnibuss till Södermalm i Stockholm. Logi kunde fås i form av en bädd för en och sjuttiofem i Drottning Viktorias örlogshem på Blasieholmen. Där lockade storstaden oss lantynglingar med alla sorters frestelser. Månadslönen om sjuttio kronor räckte inte till så mycket, men ett besök i något museum och att se nattlivet från sidan var möjligt. På "nattfjärilarna" utgjorde vi fattiga kommissgossar ingen lockelse, men flåsande filleboysare trängde sig gärna fram i

folkmyllret, viskade i öronen hur tjusiga de fann oss och föreslog kanske en billig krog.

En gång gick jag till Haga slott, där jag såg den tidigt förolyckade arvprinsens grav. På Djurgården fanns mycket av intresse: Nordiska muséet, Biologiska muséet, Skansen, Gröna lund, Bellmans staty m. m. Jag besökte allt, men inte Cirkus och Hasselbacken. Där krävdes mera av pecunia än vad jag förmådde.

På Korsö fanns ingen arbetsglädje

På Korsö var en annan stämning än vi var vana vid från Almö. Chefen för KA 2:s minskola, Percy Dalheim, hade lyckats få en faderligt, familjär och harmonisk ton i lägerlivet på Almö. Han hade alla värnpliktigas sympati och de flesta stamanställdas och syntes som en minörernas de Gaulle över Västra fjärden. Almölägret var präglad av arbetsglädje och fritidsharmoni.

På Korsö tycktes allt vara stramt och stelt och utan glädje och trivsel. Chefen, C G Eng ledde sin bataljonsstora skola formellt, korrekt och opersonligt, till synes utan någon kontakt med sina underlydande. Allt verkade letargiskt.

Kanske var det också så, att inget av de lokala förbanden ville ha denna form av gemensam utbildning, utan de ville öva i sina gamla, vanliga hemmavatten, vilket kan förklara ett intryck av passivitet.

Sommaren 1948 led mot höst.

Augusti led mot slutet, de olympiska lekarna var förbi, och mor Svea för vidare i sin välfärd, men NATO fick hon inte vara med i, bestämde riksdagsledamöterna. En av minskolans sista uppgifter blev att arrangera KA-mästerskapen i sjömanskap, vari jag deltog som styrbordsplikthuggare i KA 2:s roddlag. Vi placerade oss inte bra, ty vår träning hade varit undermålig.

Utbildningen var till ända, och fem av oss blev godkända. Av de fem blev sedan Bellman, Holmqvist och jag underofficerare. Bergström blev överfurir och Petersson polis i Härnösand; en minörpolis. Den förste oktober befordrades vi till furirer, blev extraordinarie tjänstemän och belönades med 429 kronor i månaden.

I det svenska kustartilleriet organiserade inte gemensam minskola flera gånger.

Ur minnets gömmor av
Gustav Karlsson Walles

*Korsö med
tornet. Balanse-
rad komposition*

Marindag i Karlskrona den 13 augusti

Av tradition genomförs Marindag i Karlskrona vartannat år. Nu är det dags igen och den 13 augusti öppnas grindarna till Örlogshamnen och förhoppningsvis strömmar då publiken in.

När detta skrivs är detaljprogrammet inte fastställt, men besökarna kommer under dagen att bl.a. få ta del av detta

- visning av olika fartyg
- stridsförevisning med Marinbasens bas skyddskompani

- dykare i aktion
- helikopter i verksamhet
- flyguppvisning med JAS Gripen
- hemvärnets verksamhet
- konsert med Hemvärnets musikkår Blekinge m.fl. aktiviteter

Du kan läsa mer om programmet på nätet, forsvarsmakten.se/marindagen

Olle Melin

Sommarbild

Prästkragsvita julihagar,
gula fibblor, torra strån.
Mognadsheta lejondagar
följs av guldlysgult i ån.

Sysror kvintilerar, vilda
skymningsljumma melodier,
och september spelar milda
aspsuslugna elegier.

Gustav K. Walles

Vid grinden

När sommarhagens lindar
vissnat runt om huset
och livets mörka vindar
blåst ut sista ljustet,
stiger ljusa minnen
ur förstämnda sinnen
då vi stänger grinden.

Gustav K. Walles

Sommarljus

Nu är långa, ljusa nätter
och än mera ljusa dagar.
Snart flyr sommarens serpenter
bort ur höstens gula hagar.

Gustav K. Walles

Som yngling värvade jag mig
att följa Konungen i krig.
Jag blev sergeant vid KA 2
och fälde minor i det blå,
men ville, som Arkilokkos,
mer skriva poesi än slåss.

Gustav Karlsson Walles

Med plog, lans och lyra

Med bomärke; en pentagon,
sju hundra gummor på en gång,
två tusen frillor, vin och sång,
guld och vishet, lyrans ton
satt Salomo på Jesse tron.

Gustav K. Walles

Årsmötet 2016

Den 25 februari hade ca 30 medlemmar mött upp på Sjöofficersmässen för att avhålla årsmöte. Inledningsvis spelade KA 2 Oktetten ett antal musikstycken.

Ordföranden Peter Glimvall hälsade deltagarna välkomna. Därefter förklarades det 80:e årsmötet öppnat.

KA 2 – oktetten framförde marschen KA 2 Kamrater, en marsch skriven av Kjell Rosell år 1986 tillägnad Överste Roland Hultgren.

Ordföranden framförde välgångshälsningar från Hans Majestät Konungen, hedersmedlemmen Gustav Karlsson, marinchefen konteramiral Jan Thörnqvist och överste Göran Boisen.

Sekreteraren framförde en hälsning från Bert Svensson.

Därefter genomfördes parentation över de medlemmar, som under det gångna året avlidit. Årsmötet hedrade dem med en tyst minut och tackade dem för god vakt och god kamratskap. Stadseenliga val genomfördes och styrelsens sammansättning det kommande året kommer att se ut som följande: ordförande Peter Glimvall, vice ordförande och sekreterare Kent Alritzson, vice sekreterare Yvonne Wirbrand, kassör Sune Persberg, ledamot Göran Göransson, suppleanter Olle Melin och Erling Holmberg.

Ordföranden tackade mötesdeltagarna för förtroendet och för visat intresse och medverkan och förklarade därefter sammanträdet avslutat.

Efter att årsmötet avslutats avnjöts en god krigarmiddag i Sjöofficersmässens vackra lokaler.

God stämning rådde bland deltagarna och många gamla minnen dryftades bland medlemmarna.

Kent Alritzson

Foto Björn Wallmert och Kent Alritzson

Peter Glimvall, Bengt Göran Lexhagen, Kajsa Larsson och Birger Werner

Parentation över avlidna Kamrater genomförs

Umgänget kring middagsbordet

Erling Holmberg och Gustav Karlsson i samspråk

Roland Hultgren och Nils Olof Andreasson samtalar

Lars Iger, Björn Wallmert, Krister Holgersson och Peter Glimvall i samspråk

Middagen är i full gång

Samling kring kaffeborden

Marinens Musikkår – med anor från 1680-talet

Del 2

Volontärregementena omorganiserades 1804 till första och andra Sjöartilleriregementet. Den sammanlagda styrkan för musiker vid båda regementena var 32, av vilka 11 var s.k. nummer vid regementsstaberna. Piparna var däremot placerade på kompanierna.

Musiklivet låg under denna period på en mycket låg nivå och var begränsad till ett antal framträdanden i olika kyrkor.

Kungl Sjöartillerikårens musikkår 1824-1832

Sjöartilleriregementena sammanslogs 1824 till en Sjöartillerikår. Vid överförandet var musiken i ett bedrövt skick. Man saknade musiker, instrument och noter. Det fanns heller ingen, som kunde leda utbildningen av musiker. Därför fick bl.a. trumslagarna utbildning vid ett närliggande infanteriregemente, förmodligen i Kalmar.

För att råda bot på situationen bildade officerarna vid kåren en musikkassa med månatlig inbetalning. Utan denna kassa hade inte verksamheten kunnat fortsätta. Alla officerare vid kåren var skyldiga att medverka i kassan.

En lönelista från 1925 visar, att det vid Sjöartillerikårens musikkår tjänstgjorde:

Musikföreståndare	Landgren
Flöjt	Heeland
Klarinett	Bergström, Rylander, Löfgren
Fagott	Åberg, Bergström
Valthorn	Svensson, Svahnström, Norström
Trumpet	Björck, Törnros
Basun	Wintzell

Regementstrumslagare Vakant
Namnet Wintzell återkommer så småningom i Blekinge bataljons musikkår 1886. Axel Wintzell är där musikdirektör och marschkompositör.

En betydelsefull händelse för musiklivet i Karlskrona skedde i början av 1800-talet, då Hoglands park anlades. Med detta fick staden en naturlig plats för konserter och andra nöjesaktiviteter, i vilka stadens invånare kunde ta del. I en annons i Carlskrona Weckoblad den 25 augusti 1827 kunde man läsa:

I morgon söndag uppförer Kongl Sjö Artilleri-Corpsens hautboister Harmoni-Musique uti Hoglands park ifrån kl 5 till kl 8 e.m. och tillfaller inkomsten de Brandskadade uti Borås.

Med konserter i Hoglands park inleddes en sommarmusiktradition med militärmusik, som fortfarande är levande.

Flottans musikkår i Hoglands park framför gamla musikpaviljongen någon gång på 1910-talet. I mitten i främre ledet musikdirektör Georg Ringvall och flaggtrumslagare Riego Åkerberg

Marinregementet övar på Vämöparken i Karlskrona. I förgrunden spel (flöjt, trumma, signalhorn).

Kungl Sjöartilleriregementets musikkår 1832-1845

Sjöartillerikåren blev Sjöartilleriregementet 1832. Detta regemente fick bl.a. ansvar för utbildningen av Blekinge läns beväring, en föregångare till den allmänna värnplikten och regementet blev på detta sätt likt ett infanteriregemente. Detta kom i viss mån att präglade även musiken. För första gången anställdes en musikdirektör och han hette A F Meissner och han stannade till 1840. Han efterträddes av musikdirektör E W von Lühman. Båda var av tyskt ursprung.

Första maj-reveljen

Traditionen med förstamajrevelj i Karlskrona går tillbaka till 1840 och då med Sjöartilleriregementets musikkår. Enligt vad jag kunnat få fram, började man kl 0400, en okristlig tid idag. Traditionen övertogs 1845 av Marinregementets musikkår, som behöll traditionen till 1874, då Skeppsgossemusiken tog över. Några år därefter var det dags för Flottans musikkår att föra traditionen vidare. År 1873 spelade Marinregementet och Skeppsgossekåren för första och enda gång gemensamt.

En annan musikform var den s.k. glädjemusiken, som utfördes efter t.ex. en större brand. Sista gången man spelade sådan musik var 1883.

Marinregementets musikkår 1845-1872 (1886)

När Marinregementet sattes upp den 28 november 1845 i samband med omorganisation av Sjöartilleriregementet, övertogs musikkåren.

Enligt stat för Marinregementet skulle det finnas ett antal musiker av olika grader. Hur många, som fanns vid övertagandet 1845, har inte gått att utröna.

Från Marinregementet utgick så kallat spel på fartygen. I besättningslistorna för 1846 fanns spel på fregatterna *Desiré*, *Eugenie* och *Josephine*.

Vid fregatten *Eugenies* världsomsegling 1951-53 fanns en skeppsorkester om 7 man med. Fartygschefen Christian Adolf Virgin begärde hos Kungl Maj:t att få vakantsätta sju båtsmansnummer och ersätta dem med särskilt anställda musikanter samt att få ut instrument till dem på stationen. Kung Oscar själv gick med på att ersätta båtsmän med musikanter "för det fördelaktiga inflytandet på besättningens sinnesstämning". Instrumenten fick lånas från stationen, men de flesta var av en sådan slät kvalitet, att Virgin fick med egna medel bekosta inköp av bättre instrument samt även av noter. Virgin lät tillika sy upp en blå livréuniform till musikanterna under hamnbesöket i Portsmouth. Musikanten C G Sjöberg anställdes som orkesterledare för 60 riksdaler om året och f.d. musiksergeanten C B Humble fick 50 riksdaler samt de övriga fem 33 riksdaler per år. Kvaliteten på musiken

hade nog en koppling till vad Virgin var beredd att betala. Flera deltagare på expeditionen har anförtrott sina dagböcker, att musiken under det första året gnisslade falskt å det förfärligaste och Virgin måste ha upplevt stridiga känslor, när han hörde gnisslet och blev påmind om, att han delvis ”stod för fiolerna”. Musikanten Wessman måste däremot ha varit obenägen – eller oförmögen – att förkovra sig, ty resan hade inte varat länge, förrän han fick slita 15 dag ”för liknöjdhet i tjänsten” och ungefär halvvägs runt klotet passade han på att rymma från tjänsten och hördes aldrig mera av.

Musikanterna på *Eugenie* var Humble, Larsson, Lindqvist, Sjöberg, Wessman (rymlingen), Andersson och Wiberg.

Från och med 1870-talet följde oftast en sextett med på fartygens årliga långresor.

I mars 1843 bildades vid dåvarande Sjöartilleriregementets musikkår en ”Musikcorpsens” gratialkassa. Syftet var att ge ekonomisk trygghet till avlidna musikers änkor och deras familjer.

Denna kassa överfördes till Marinregementet 1845. Enligt det reglemente, som antogs 1857, skulle ett årligt gratual på 54 kronor utgå till hautboistänka och med 36 kronor till harmonistänka.

Medel till kassan tillkom, genom att behållning från ett antal avgiftsbelagda konserter tilldelades kassan. Kassan överfördes 1886 till Blekinge bataljons musikkår och vidare till Karlskrona Grenadjärregementets musikkår 1902 varefter den överfördes till Kronobergs regementets musikkår 1928 där den avvecklades så sent som på 1950-talet.

Ledare för Marinregementets musikkår från 1845 var musikdirektör W von Lühmann. Han kvarstod till 1850 då han övergick till Jönköpings regemente. Han efterträddes av musikfanjunkaren A F Fiedler, som kvarstod

till 1862, då han blev ledare för Skeppsgossemusiken, vilken sedermera skulle bli Flottans musikkår.

Någon gång på 1860-talet bildades ur Marinregementets musikkår en sextett som spelade på olika platser i staden. Senare tillkommer ytterligare en sextett varvid den ene kallades Marinregementets äldre och den andra Marinregementets yngre sextett.

1872 vakantsattes Marinregementet och den personal, som fanns kvar, fick fortsätta, men någon nyrekrytering skedde inte. Kvarvarande personal överfördes 1886 till den nyuppsatta Blekinge bataljon (I 30).

Förutom militära spelningar spelade marinregementets musikkår på många olika platser i Karlskrona m.fl. orter. Exempel på spelplatser är: Ronneby brunn, Lyckebys hotells trädgård, Hästögård, Schaars Trädgårdsanläggning. Vidare spelades det vid olika tillfällen i stadens kyrkor.

Ett exempel på repertoar kan hämtas från ett konsertprogram i Tyska kyrkan den 23 april 1847 och då framfördes:

Första avdelningen:

1. Ouverturs af Beethoven
2. Aria med Obligat-Klarinett af Mozart
3. Allegro och Andante för Klarinett af B Crusell
4. Pingst-hymn för Chör och Orchester af Muth-Rasmussen

Andra avdelningen:

5. Overture af Dalayrac
6. Hymn för Chör och Orchester af A Randel
7. Allegro af Beethoven, arrangerad för Harmonimusik af B Crusell
8. Chör ur Oratorium Skapelsen af Hayden.

Olle Melin

Grillfest på Skönstavik

Torsdagen den 18 augusti kl. 1600 genomför vi tillsammans med Flottans Män grillafton på Skönstavik.

Välkomstdrink, Grillning, Tipspromenad och Musikunderhållning ingår i priset.

Anmälan senast 7/8 till Lars Iger tel. tel. 0455- 805 87 mobil 073-3805875

Välkomna !!

Annons kommer också att läggas ut på hemsidan.

Inbjudan till höstmöte

*Kamratföreningens höstmöte äger rum
onsdagen den 26 oktober 2016 kl 1800
på Sjöofficersmässen i Karlskrona.*

*Välkomstdrink, en tvårättes middag med dryck,
och kaffe med kaka kommer att serveras.*

Pris: Medlem 250 kronor, icke medlem 300 kronor.

*Anmälan senast söndagen den 23 oktober till Yvonne Wirbrand
tel. 0455-47542 eller e-post yvonne.wirbrand@telia.com
alternativt till Lars Iger senast söndagen den 23 oktober på
tel. 0455- 805 87*

Kom och umgås i KA 2 Kamratförening!

VÄLKOMNA!

Eric Friberg till minne.

För bara en vecka sedan deltog jag, min vana trogen, i Kamratföreningens vårutflykt. Ett gyllene tillfälle att ha trevligt samt att återupprätta försvaret. Jag kom då att undra över hur Eric Friberg kunde ha det, eftersom jag länge saknat hans medverkan.

Någon dag senare blev undran till visshet, då jag kunde läsa Eric Fribergs dödsannons i tidningen. I samma ögonblick radades minnesbilder upp, av denne godmodige hedersman, från den tid vi tjänstgjorde tillsammans. Utan att förklara någon annans insatser vill jag utnämna honom till "Mr 1 batteriet". För oss yngre blev han en förebild i hur man skulle uppträda och hur man skulle behandla värnpliktiga. Han kunde lära ut militära kunskaper så att det kändes självklart och till och med trivsamt, genom att linda in i berättelser och liknelser. Någon sade att han utan vidare kunde ha föreläsning om en spik i minst en timma och samtidigt ha lärt ut hur försvaret fungerade.

Jag citerar Jan Bengtsson.

"Jag minns hur han höll lektioner i skyddstjänst i filmsalen och trollband beväringarna fullständigt. Jag minns hans napalmövningar på övre plan.

Jag minns hans patenterade enkla sätt att bemöta en "besvärlig" beväring, genom att t ex fråga – "har

vi någon elektriker här"? Då visste han vilka som anmälde sig (dom trötta som trodde det skulle bli någon fördel) och sedan kom svaret "då kan XX släcka ljustet". Ridå!

Eric var anledningen till att både Lars-Göran Abrahamsson och jag stannade kvar på KA 2, eftersom han blev vår mentor och förebild. Jag har ibland funderat på hur livet skulle gestaltat sig om det inte blivit KA 2 och Karlskrona utan kanske, som tänkt var, tillbaka till Helsingborg efter värnpliktsutbildningen.

Nu blev det som det blev, tack vare Eric och jag har aldrig ångrat detta och allt vad det givit mig." – slut på citatet.

Många är de tunga, långa, kalla, regniga övningar där Eric ingöt mod med sin positiva och ljusa syn på livet.

Det är nu längsedan, och Eric Friberg har vid 95 års ålder, avlidit i den vackra månaden maj.

Den månad vi ofta tjänstgjorde tillsammans i Skillingaryd, och som jag tack vare Eric, har åtskilliga glada minnen ifrån.

Vi minns honom med respekt och tacksamhet och tilliten till hans budskap består.

Bengt-G Lex, Jan Bengtson

Korsord 2016:1

Gustav Karlsson har konstruerat korsordet

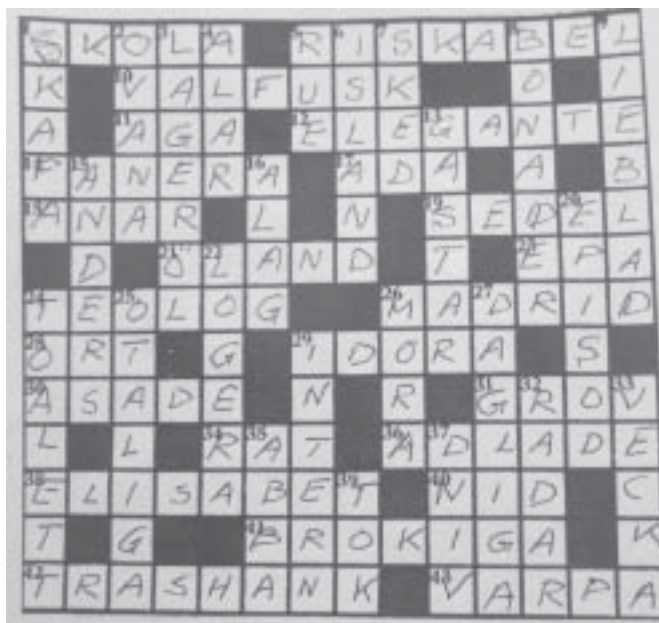
Lösningen sänds senast 1 sept 2016 till

Gustav Karlsson

Syrenvägen 4

370 30 RÖDEBY

Pris till de första öppnade rätta lösningarna.

Vinnare Korsord 2 2015:

Lennart Lindgren

Barbro Bruno

Sten Joelsson

Arne Lundström

Bengt Lexhagen

Vågräta ord

1. Skillnad.
5. Något ovänlig.
10. Laga skick.
11. Skiljer fast och flytande.
12. Fiktivt mikrohölje.
14. Gammel korsordsmakare.
17. Värdig ordensmedlem.
18. Ädelsten.
19. Mark, ej för stepp.
21. Ur tjänst.
23. Ljudligt tillmäle.
24. Brasmakare.
26. Fara fram och åter.
28. Amusera.
29. Växa, gro.
30. Luring i Edens apfel.
31. Abrahams maka.
34. Korp kallas så.
36. Sjunger glatt i holkar.
38. Ympa.
40. Rädsla
41. Skämtnamn på kaptenen.
42. Finländskt nationalepos.
43. Bilda ord och tyda.

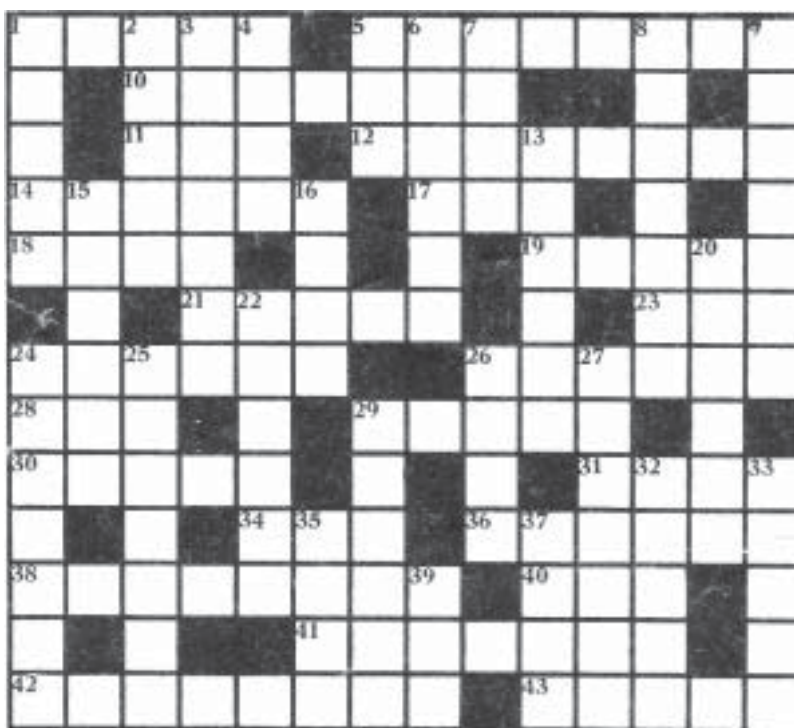
:

Lodräta ord

1. Litet, rött hus.
2. Frigöra.
3. Spilla .
4. Kultivera.
5. Tärningsspel.
6. Sammansvärjning.
7. Mansnamn.
8. Ekvivalent.
9. Rida raskt.

Lösning korsord 2 2015

13. Mammasyster.
15. Kan vara i mossen.
16. Sälj.
20. Putsa blankt.
22. Minna.
24. Amorös.
25. Schackaktigt.
26. From; påve.
27. Jesu hemort.
29. Pratande.
32. Däka eller hasslöbåt.
33. Skådeplats.
35. Amfibiefågel.
37. Siv var -o-s maka.
39. Djur i djungel.

Födelsedagar m.m.

Vi gratulerar

95 År

Per Gunnar Fernander Sollentuna 25/08

90 År

Gustav Karlsson Rödeby 30/06
Sven Sonnheden Lyckeby 24/08
Sören Petersén Karlskrona 31/10
Uno Thordstein Lyckeby 01/12

85 År

Karl Wilthorn Karlskrona 04/07
Allan Wenemyr Lyckeby 21/07
Arne Niklasson Lyckeby 27/10
Åke Hansson Ramdala 01/11
Arne Karlsson Asarum 28/12

80 År

Lars Ivar Elding Lund 24/06
Sune Andersson Karlskrona 27/06
Per Lundbeck Hudiksvall 22/07
Bertil Brämning Karlskrona 30/07
Ingvar Ronnefalk Nättraby 22/08
Göran Sjöstrand Arlöv 26/10
Lars-Olof Olsson Karlshamn 11/11
Karin Karlsson Karlskrona 18/11

75 År

Hans Fredrik Samuelsson Karlskrona 04/07
Bengt Olsson Ronneby 10/07
Lennart Lindgren Karlskrona 01/10
Gunnar Dahlberg Göteborg 14/10
Birger Werner Karlskrona 11/12

70 År

Maths Dackehag Karlskrona 05/08
Birgitta Nedfors Karlskrona 13/09
Lars-Göran Wallin Karlskrona 30/09
Lars Carmén Ystad 25/10
Tommy Nordén Kristianstad 10/11
Gunnar Stranberg Västra Frölunda 06/12
Lars W Björneman Södertälje 30/12

65 År

Christer Antonsson Lyckeby 29/06
Peter Odebjer Karlskrona 08/07
Ole Forell Karlskrona 10/09
Erling Holmberg Karlskrona 05/10
Bengt Etterdahl Karlskrona 25/11
Dennis Larsson Karlskrona 19/12

60 År

Peter Glimvall Karlskrona 28/11

55 År

Peter Oderbrink Nättraby 24/07
Bengt Jönsson Lyckeby 24/10

Avlidna kamrater

Gustav Brännerud Västra Frölunda 2015-10-05
Roy Lindgren Ålem 2015-12-26
Per-Olof Eriksson Lyckeby 2016-05-09
Erik Friberg Ronneby 2016-05-18

Nya Medlemmar

Bosse Johansson Jämjö
Karin Karlsson Karlskrona
Lisbeth Landin Lyckeby
Lars Lemhag Malmö
Allan Wenemyr Lyckeby

Ord kan gå eller stå

Tankar och ord av sol och jord
stiger mot skyn från folk i byn
att förgå eller stå...
och ingen vet i evighet
och alla är en stund blott här
men ord kan stå och ej förgå.

Gustav Karlsson Waller

Vackra tak och väggmålningar

Man fick inte vara lång

Rummet med tronen

Guidning genom konstsamlingarna

Vårutfärden 2016

Foto: Kent Alritzson

*Guiden Fred hälsar oss
välkomna till Kalmar
Konstmuseum*

